

In memoriam Virgilius Lefeber

Theo Peeters

Op de vorige pagina staan de tekst en de foto van het bidprentje van Virgilius.

We waren Virgiel al enige jaren kwijt. Hij stuurde geen leuke waarnemingen meer op, reageerde niet meer op stukken die uitkwamen, was na de Achterhoek in juni 2000 niet meer bij excursies en verscheen niet meer op vergaderingen. Eind 2000, op 79 jarige leeftijd, kreeg Virgilius een herseninfarct waaraan hij een halfzijdige verlamming over hield. Daarmee werd veldwerk onmogelijk en was ook lees- en schrijfwerk te vermoeiend voor hem. Van een volwaardig lidmaatschap van de Nederlandse Entomologische Vereniging en ook van onze sectie was voor hem toen geen sprake meer.

Wespenatlas

In 2004 verscheen de wespenatlas waarop Virgilius zolang had gewacht. Helaas kon hij niet aanwezig zijn bij de uitreiking van die atlas op 25 november in Naturalis te Leiden. Kees van Achterberg, André van Loon en ikzelf hebben hem echter een week later in Maastricht bezocht en hem zijn exemplaar uitgereikt (zie de foto hiernaast van André van Loon).

Ik wil hier besluiten met de korte toespraak destijds gehouden bij de uitreiking van de wespenatlas aan Virgiel. Deze geeft enigzins weer hoe belangrijk zijn werk is geweest voor de faunistiek van de wespen en bijen in Nederland. Een klus, geklaard door een echte liefhebber, waarvan we nog lang de vruchten kunnen plukken. Virgiel je hebt een warm plekje in ons hart. Dank!

Beste Virgilius, beste Ben,

Ik heb geen gedicht geschreven voor 6 december 2004, maar wel nog even een klein A-vier! Dat we hier na pakjesavond bij elkaar zitten met een speciaal pakje voor jou is niet meer dan een leuke toevalligheid.

Twee grote eindwerkstukken van jouw hand zijn nog steeds niet gepubliceerd. Als eerste je werkstuk over de bijen en wespen van de Sint Pietersberg, in de wandelgangen ook wel de 'Berg van Virgiel' genoemd, waaraan door Jan

Hermans van het Natuurhistorisch Genootschap van Limburg nog steeds wordt gewerkt.

Het tweede werkstuk waaraan je onnoemelijk veel hebt bijgedragen is de wespen- en mierenatlas van Nederland. Het boek waarvoor we hier bij elkaar zijn en waarop je ook heel heeeeeel..... lang hebt moeten wachten.

Al in 1967 (je was toen 46) stuurde je een brief rond aan de wespen- en bijenspecialisten in Nederland met een eigen (geheel getypt) totaaloverzicht van de

verspreiding van wespen, bijen en mieren in ons land. Dat je toen al gefascineerd werd door, maar misschien ook een beetje bezeten werd door deze aanstekelijke groep van dieren, moge blijken uit een passage aan het eind van deze brief. 'Mijn leerlingen hebben zich verdienstelijk gemaakt door het kleuren van de kaartjes, waardoor ze, naar ik hoop, aan duidelijkheid gewonnen hebben.'

Nu pas, 37 jaar (een half mensenleven) later, is het resultaat van jouw werk en al die andere mensen (455 in totaal) in de vorm van een boek over wespen en mieren toegankelijk gemaakt voor iedereen.

Voor deze atlas heb je de basisteksten geschreven over de goudwespen, spinnendoders, plooiwespelwespen en graafwespen. Kortom: heel veel wespen!

Maar veel belangrijker nog: je werkte meer dan twintig jaar aan het verzamelen van de verspreidingsgegevens voor deze atlas. Om de mensen hier een idee te geven: meer dan 20.000 wespengegevens (ongeveer 20 procent van de gegevens waarmee de verspreidingskaartjes van de wespen in dit boek zijn gemaakt zijn) zijn door jou zelf verzameld en opgeschreven. Te zwijgen nog maar over de duizenden gegevens van anderen die je in verschillende collecties verspreid over het land hebt verzameld en genoteerd.

Beste Virgiel, beste Ben, als je het geduld (let wel: GEDULD) kunt opbrengen om zo vre-se-lijk lang op een boek te wachten dan op dit.....dan ben je voor mij toch écht een ENGEL!!

Proficiat, ook namens de uitgevers (EIS, Naturalis en de KNNV-uitgeverij) en uiteraard namens alle (11) medeauteurs.

Publicaties Virgilius Lefeber (vervolg)

Theo Peeters

In het Lefebernummer (nr. 4) van deze nieuwsbrief, verschenen in november 1997, heb ik o.a. een overzicht gegeven van de publicaties van Virgilius Lefeber. Herhaling van deze uitgebreide lijst lijkt me hier overbodig. Geïnteresseerden kunnen dit nummer vinden op onze website www.nev.nl/hymenoptera. Wel wil ik van de gelegenheid gebruik maken een aanvulling te geven op hetgeen mij destijds bekend was. En ik vul van Lefeber's publicaties na 1996 aan. In de jaren 1997 tot en met 2000 publiceerde Vir-

gilius nog diverse stukken. En bij een van mijn bezoeken aan hem kreeg ik nog enkele oude artikelen te zien die nog niet in de bibliografie van 1997 stonden. In totaal bevat zijn (mij bekende) bibliografie nu 99 publicaties; een zeer respectabel aantal.

Aanvullingen op de bibliografie van Virgilius Lefeber

- 1977d. Strijd om een insektenwoning. - Homo et Natura 12 (4): 20-21.
- 1978d. Lang niet alle wespen zijn zwart-geel. - Mens en Natuur 1 (1): 13-15.
- 1978e. [*Hylaeus cornuta*, *Arachnospila virgilabnormis*] In: Verslagen van de vergaderingen. - Natuurhistorisch Maandblad 67 (2): 18.
- 1978f. Honingbijen opgepast. - Mens en Natuur 1 (2): 20-22.
- 1978g. De graafkampioen. - Mens en Natuur 1 (3): 12-14.
- 1978h. Een mijnwerker en een wereldreiziger. - Mens en Natuur 1 (4): 4-6.
- 1979g. Sluipwespen. - Mens en Natuur 2 (2): 28-30.
- 1981c. De schor-zijdebij en haar parasiet (*Colletes halophilus* en *Epeolus rozenburgensis*). - De Steltkluut 11: 194-197.
- 1983h. [*Halictus scabiosae* St. Pietersberg] In: Verslag van de maandelijkse bijeenkomst; te Maastricht op 1 september. - Natuurhistorisch Maandblad 72 (9): 149.
- 1990b. Aculeata: 62-63. In: M. J. Delfos, P. J. van Helsing, Ph. Pronk, I. J. Smit & R. de Vries. Inventarisatie-onderzoek in het Rijk van Nijmegen. - Verslag (RMNH) NNM, Leiden.
- 1997a. (met Van de Nieuwengiessen e.a.) Hymenoptera Aculeata - angeldragers: bijen, wespen en mieren: xvii-xix. In: Verslag van de 151e zomervergadering van de NEV, 29 mei t/m 2 juni 1996, te Formerum op Terschelling. - Entomologische Berichten 57 (5): xi-xxxviii.
- 1997b. *Tetralonia macroglossa* nieuw voor de Benelux (Hymenoptera: Apidae, Anthophorinae). - Entomologische Berichten 57 (9): 146.
- 1998a. (met Peeters e.a.) Hymenoptera Aculeata p.p. - angeldragers p.p.: bijen en wespen. In: Verslag van de 152e zomervergadering van de Nederlandse Entomologische Vereniging, 30 mei t/m 1 juni 1997, te Ommen (Overijssel). - Entomologische Berichten 58 (5): xix-xxi.
- 1998b. Bijen en wespen (Hymenoptera, Aculeata) in